

ประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ

สุรศักดิ์ โตประสี และ จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์

คำสำคัญ : การจัดเก็บภาษี/ ประสิทธิภาพในการบริหาร/ เทศบาลตำบลบางเสาธง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาระดับของปัจจัยการบริหารและประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการ และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารงานจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรคือ ประชาชนที่มีหน้าที่เสียภาษีทุกประเภทในเขตความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลบางเสาธงจำนวน 2,367 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 343 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับชนิดตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ถดถอย ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยด้านโครงสร้างภาษีอากร ด้านบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี ด้านประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บ และด้านลักษณะของกฎหมายภาษีอากร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัด สมุทรปราการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of management factors and the efficiency in revenue collection of Bangsaothong Sub-district Municipality in Samutprakarn Province and 2) to study the relation between the management factors and the efficiency in revenue collection of Bangsaothong Sub-district Municipality in Samutprakarn Province. This research was in quantitative method. The population included 2,367 tax payers within the areas of Bangsaothong Sub-district Municipality. The sample size included 343 tax payers. Data were collected using 5-point rating scale questionnaires and checklist and were statistically analyzed in Percentage, Mean, Standard Deviation, and Multiple Regression Analysis.

The findings revealed as follows. 1) The management factors of revenue collection of Bangsaothong Sub-district Municipality in Samutprakarn Province were generally found at "High" level and the efficiency in revenue collection of Bangsaothong Sub-district Municipality in Samutprakarn Province was generally found at "High" level. 2) The factors in revenue structure, supportive atmosphere for tax payment, the efficiency of tax collectors, and tax law were related to the efficiency in revenue collection of Bangsaothong Sub-district Municipality in Samutprakarn Province at significance level.

* อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บทนำ

เทศบาลตำบลเป็นหนึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รัฐบาลส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นหน่วยงานที่มีอิสระในการบริหารงาน เพื่อพัฒนาและปกครองตนเองภายใต้กรอบกฎหมาย และการกำกับดูแลจากรัฐบาล เพื่อเป็นการลดภาระการบริหารงานของรัฐบาล และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในการดูแลและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองการที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะดำเนินการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนให้มีความเจริญก้าวหน้า ให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการ และเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในท้องถิ่นเอง โดยที่การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจจากราชการบริหารส่วนกลางให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง ซึ่งเป็นส่วนของรายได้ที่มีลักษณะเช่นเดียวกันคือ ราชการบริหารส่วนกลางจะเป็นผู้กำหนดและแบ่งว่ารายได้ประเภทใดบ้าง ที่ให้เป็นของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และรายได้ประเภทใดบ้างที่ยังคงเป็นของราชการบริหารส่วนกลาง โดยกำหนดในรูปของกฎหมาย ทั้งที่เป็นพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง รวมถึงระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ และการกำหนดรายได้ให้แก่ท้องถิ่น จะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ฐานะการคลังของรัฐบาล ความพร้อมของท้องถิ่น การเรียกร้องของท้องถิ่น และที่สำคัญคือ ปัจจัยทางการเมือง (สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2543 : 33-34)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีโครงสร้างหรือที่มาของรายได้ที่คล้ายคลึงกันกล่าวคือ 1. ภาษีอากร ประกอบด้วย 1) ภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บ ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ 2) ภาษีที่ท้องถิ่นมอบให้รัฐจัดเก็บแทน ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษีการพนัน 3) ภาษีที่รัฐจัดเก็บแล้วมอบให้ท้องถิ่นทั้งจำนวน ได้แก่ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน 2. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับ 3. รายได้จากทรัพย์สิน 4. รายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ 5. รายได้เบ็ดเตล็ด 6. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล 7. เงินกู้ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล นอกเหนือจากรายได้ที่กล่าวมาแล้ว ยังมีรายได้ประเภทอื่น ได้แก่ ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน รายได้จากทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ อากรรังนกอีแอ่น ค่าธรรมเนียมน้ำบาดาล ค่าภาคหลวงแร่ และค่าธรรมเนียมป่าไม้ เงินอากรประทานบัตร ใบอนุญาต และอาชญาบัตรการประมง ค่าภาคหลวงป่าไม้ ค่าภาคหลวงแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ (วรพิทย์ มีมาก, 2554 : 33-46)

นโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 3 เป็นต้นมา จนถึงฉบับที่ 11 มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีฐานะการคลังที่มั่นคง สามารถยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะในภาวะปัจจุบัน ประเทศไทยประสบผลกระทบต้องงบประมาณแผ่นดิน รัฐบาลต้องลดรายจ่ายและส่งผลต่อเงินอุดหนุนให้แก่ท้องถิ่น เมื่อภาวะการณ์เป็นเช่นนี้ ท้องถิ่นจำเป็นต้องปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารและการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น โดยเน้นระบบการจัดเก็บภาษีและเพิ่มรายได้เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถที่จะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนหรือเงินอื่นที่รัฐบาลกลางจัดสรรให้ หรือพึ่งพาให้น้อยลง อันจะทำให้ท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารกิจการของตนเองมากขึ้น และลดการควบคุมจากรัฐบาลกลาง นอกจากนั้นยังเป็นการสอดคล้องกับนโยบายการกระจายอำนาจให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการปกครองตนเองมากขึ้น (สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2543 : 91-92)

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงมีงบประมาณของตนเองและสามารถเป็นเจ้าของทรัพย์สินและมีสิทธิที่จะจำหน่ายโอนทรัพย์สินของตนเองได้ โดยงบประมาณประจำปีต้องตราเป็นเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี ในการจัดการเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของเทศบาลนั้นให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ที่ว่าด้วยการคลัง รวมตลอดถึงวิธีการงบประมาณ การรักษาทรัพย์สินการจัดหาพัสดุและการจ้างเหมาตามมาตรา 69 และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบการคลัง การบัญชีหรือการเงินอื่น ๆ ของเทศบาลปีละครั้งตามมาตรา 70 แห่งกฎหมายว่าด้วยเทศบาลสำหรับรายได้และรายจ่ายของเทศบาลนั้นพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2552 : 41-43) ในปัจจุบันท้องถิ่นประสบ

ปัญหาฐานะการคลังยังไม่มั่นคงเท่าที่ควร (ปิยธิดา โคภรณ์, 2555) ทั้งนี้เพราะรายได้มีไม่เพียงพอกับรายจ่าย จะเห็นได้จากรัฐบาลต้องสนับสนุนงบประมาณแก่ท้องถิ่นในรูปของเงินอุดหนุนมาโดยตลอด และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งก็ยังไม่เพียงพอสำหรับท้องถิ่นที่จะนำไปใช้จ่ายในการดำเนินกิจการสนองตอบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ สภาพแห่งปัญหาของการจัดเก็บรายได้ท้องถิ่นมี 2 ประเภท คือ สภาพที่เกิดจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสภาพปัญหาที่เกิดจากประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ กล่าวคือ วิธีการจัดเก็บภาษีของท้องถิ่นไม่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดเก็บได้อย่างครบถ้วน ทั้งถึงและภาษีรั่วไหล และบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนวิธีการจัดเก็บภาษีตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนดไว้ ทำให้จัดเก็บภาษียังไม่ถูกต้อง

ดังนั้น การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญมากในการที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเจริญก้าวหน้าและมีความสามารถรับใช้ประชาชนในการอำนวยความสะดวกและความกินดีอยู่ดีให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้มากนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับว่ามีรายได้เพียงพอแก่การดำเนินงานหรือไม่ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีรายได้หรือฐานการคลังยังไม่เพียงพอจำเป็นต้องอาศัยการอุดหนุนช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐบาลเป็นประจำ เมื่อเป็นเช่นนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะถูกควบคุมจากส่วนกลางมากขึ้นตามจำนวนเงินที่ได้รับอุดหนุน การที่หน่วยปกครองท้องถิ่นถูกควบคุมจากส่วนกลางมากขึ้น ย่อมทำให้สิทธิหรืออำนาจในการปกครองตนเองมีน้อยลง และขาดความคิดริเริ่มที่จะปรับปรุงท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้า โมรา บุญยผล (2535) กล่าวถึงการบริหารจัดเก็บภาษีอากรอย่างมีประสิทธิภาพย่อมทำให้รายได้ภาษีอากรเต็มเม็ดเต็มหน่วยและลดจำนวนการหลีกเลี่ยงภาษีให้น้อยลง ดังนั้น ปัจจัยกำหนดความมีประสิทธิภาพแล้วจะเห็นว่ามามากมายหลายประการแต่ปัจจัยหลักที่สำคัญๆ มีเพียง 5 ประการคือ

1. ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้เสียภาษี ต้องมีลักษณะที่ว่าประชาชนมีความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีที่ค่อนข้างสูง
2. ลักษณะของกฎหมายภาษีอากร ต้องง่ายและสะดวกต่อการประเมินภาษีของผู้เสียภาษี
3. ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร พนักงานผู้จัดเก็บภาษีต้องเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานและให้บริการแก่ผู้เสียภาษีเป็นอย่างดี
4. บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากรจะต้องดำเนินการสร้างบรรยากาศให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากรให้มากขึ้นโดยผู้นำของประเทศและผู้นำทางด้านธุรกิจจะต้องปฏิบัติตัวเป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้เสียภาษีอากรทั่วไปและพยายามมิให้มีการหลบเลี่ยงภาษีอากรเพราะการหลบเลี่ยงภาษีอากรเป็นช่องทางความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีอากร
5. โครงสร้างภาษีอากร เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยในแง่ความสะดวกและเข้าใจง่ายในทางปฏิบัติทั้งผู้จัดเก็บและผู้เสียภาษี ก่อให้เกิดความเป็นธรรมเมื่อภาษีอากรมีโครงสร้างที่ดีโดยเฉพาะการลดความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บ หรือที่เรียกว่าภาวะภาษีอากรทับถมทวี (Cascading Effect) อันจะมีผลให้ภาวะภาษีเหมาะสมอยู่ในวิสัยที่ผู้เสียภาษีรับได้และส่งผลขั้นสุดท้าย คือลดการหลบเลี่ยงภาษีให้น้อยลง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษีอีกด้วย

สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครองและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2543 : 92-94) กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรก็คือ การจัดเก็บภาษีอากรให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย หรือไม่มีการรั่วไหล โดยเสียค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด ในการจัดเก็บภาษีอากรเปรียบเสมือนเป็นการใช้ปัจจัยการผลิตหรือการใช้ทรัพยากรอย่างหนึ่ง เครื่องชี้วัดที่เป็นที่ยอมรับใช้วัดหรือกำหนดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรนั้นมี 3 วิธีดังนี้

1. วัดจากค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ (Cost of Collection) ถือหลักว่าการจัดเก็บภาษีที่ควรถือหลักประหยัด โดยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บควรจะต่ำ ไม่ใช่จัดเก็บภาษีได้มาก แต่ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีก็มากด้วย เช่นนี้อาจทำให้เงินรายได้ภาษีอากรเหลือน้อยลง
2. วัดจากรายได้ที่เก็บได้จริงกับรายได้ที่ควรจะได้ (Actual Yields vs Potential Yields) ตามวิธีนี้จะ

คำนวณว่าในการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภท ถ้าจะจัดเก็บให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยควรได้รายได้เท่าใดแล้วเปรียบเทียบกับรายได้ที่จะได้จริงของภาษีประเภทนั้นๆกับรายได้ที่ควรจะได้ ก็จะทำให้รู้ว่าการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีนั้นๆมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

3. วัดจากค่าใช้จ่ายของผู้เสียภาษีอากรในการปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance Cost) ตามวิธีนี้จะถือหลักว่าภาษีอากรที่ดีมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บสูงควรเป็นภาษีที่ผู้เสียภาษีเสียค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายต่ำ กล่าวคือ ภาษีที่มีประสิทธิภาพควรเป็นภาษีที่ง่าย มีข้อความแจ่มชัดและสะดวกแก่ผู้เสียภาษีอากรที่จะปฏิบัติ

4. การจัดเก็บภาษีรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมาก ผู้วิจัยสนใจในประสิทธิภาพการบริหารการจัดภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ จะมีประสิทธิภาพเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยการบริหารและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารงานจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยด้านความสำนึกในหน้าที่ของผู้เสียภาษี ลักษณะของกฎหมายภาษีอากร ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร บรรยากาที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี และโครงสร้างภาษีอากร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) ศึกษาจากประชากรที่เป็นผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีทุกประเภทในเขตความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลบางเสาธงจำนวน 2,367 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความเที่ยงตรง (validity) เชิงเนื้อหา (IOC - Index of Congruence) ของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าระหว่าง .66-1.00 และหาความเชื่อมั่น(reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2553) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .792 โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ตอนลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ ชนิดตรวจสอบรายการของลิเคิร์ท (Likert, 1932)

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ที่ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทที่เสียภาษี

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 5 ด้าน รวม 25 ข้อ คือ

1. ด้านความสำนึกในหน้าที่ของผู้เสียภาษี	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านลักษณะของกฎหมายภาษีอากร	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร	จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านบรรยากาที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี	จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านโครงสร้างภาษีอากร	จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 3 ด้าน รวม 15 ข้อ คือ

1. ด้านค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านรายได้ที่เก็บได้จริงกับรายได้ที่ควรจะได้	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านค่าใช้จ่ายของผู้เสียภาษี	จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนที่มีหน้าที่เสียภาษีทุกประเภทในเขตความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลบางเสาธงจำนวน 2,367 คน และได้คำนวณหาขนาดตัวอย่างจากจำนวนประชากร 2,367 คน (เทศบาลตำบลบางเสาธง, 2560) โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1973)

$$\text{โดยใช้สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2} \quad \text{แทนค่า} = \frac{2,367}{1+2,367(.05)^2}$$

ได้ขนาดตัวอย่าง 343 คนจึงใช้แบบสอบถามจำนวน 343 ชุด ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มแล้วสุ่มแบบง่ายอีกครั้งหนึ่งด้วยการสุ่มจากประชาชนที่เสียภาษีในแต่ละประเภทแล้วนำรายชื่อประชาชนในแต่ละประเภทที่เสียภาษีมาจับสลากเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามจำนวน 343 ชุด ระยะเวลาการเก็บข้อมูลตั้งแต่ พฤษภาคม- มิถุนายน 2560 รวมระยะเวลา 2 เดือน

ระดับการแปลผลปัจจัยการบริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการโดยใช้เกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามตามการแปลความหมาย เป็น 5 ช่วงชั้นของเบสท์ (Best, 1977) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง เห็นด้วย มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง เห็นด้วย น้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การแปลผลประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการโดยใช้เกณฑ์การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามตามการแปลความหมาย เป็น 5 ช่วงชั้นของเบสท์ (Best, 1977) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง มีประสิทธิภาพมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง มีประสิทธิภาพมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง มีประสิทธิภาพปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง มีประสิทธิภาพน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง มีประสิทธิภาพน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation S.D.) เพื่อใช้อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรอิสระและตัวแปรตามและทดสอบสมมติฐานด้วยการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร

อิสระกับตัวแปรตาม ด้วยแบบจำลอง (Model of Analysis) แบบความสัมพันธ์เชิงเส้น (Linearity) การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหารและประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการแสดงดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปัจจัยการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม

ลำดับ	ปัจจัยการบริหารการจัดเก็บภาษี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ความสำนึกในหน้าที่ของผู้เสียภาษี	4.37	.60	มาก
2.	ลักษณะของกฎหมายภาษีอากร	4.30	.62	มาก
3.	ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร	4.26	.64	มาก
4.	บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี	4.33	.60	มาก
5.	โครงสร้างภาษีอากร	4.28	.64	มาก
รวมเฉลี่ย		4.31	.62	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสำนึกในหน้าที่ของผู้เสียภาษี เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 รองลงมาคือ บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม

ลำดับ	ประสิทธิภาพในการจัดเก็บ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ	4.29	.63	มาก
2.	รายได้ที่เก็บได้จริงกับรายได้ที่ควรจะได้	4.35	.60	มาก
3.	ค่าใช้จ่ายของผู้เสียภาษี	4.28	.64	มาก
รวมเฉลี่ย		4.30	.62	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านรายได้ที่เก็บได้จริงกับรายได้ที่ควรจะได้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 รองลงมาคือ ด้านค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านค่าใช้จ่ายของผู้เสียภาษีมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28

2. ผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐาน

ปัจจัยด้านความสำนึกในหน้าที่ของผู้เสียภาษี ลักษณะของกฎหมายภาษีอากร ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี และโครงสร้างภาษีอากร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการ

บริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงเป็นสมการเชิงเส้นได้ดังนี้

$$Y = b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + e \dots \dots \dots (1)$$

Y = ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการ

X₁ = ความสำนึกในหน้าที่ของผู้เสียภาษี

X₂ = ลักษณะของกฎหมายภาษีอากร

X₃ = ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร

X₄ = บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี

X₅ = โครงสร้างภาษีอากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b)	t	Sig t
โครงสร้างภาษีอากร (X ₅)	1.457	15.936	.000
บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี (X ₄)	.352	3.391	.001
ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บ (X ₃)	.317	3.176	.002
ลักษณะของกฎหมายภาษีอากร (X ₂)	.287	3.152	.003
ค่าคงที่ (Constant)	19.009	8.328	.000

R² = .784, SEE = 2.421, F = 150.774, Significant of F = .000

หรือสามารถเขียนสมการเชิงเส้นใหม่ได้ดังนี้

$$Y = b_0 + b_1X_5 + b_2X_4 + b_3X_3 + b_4X_2 \dots \dots \dots (2)$$

ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการ

$$\begin{aligned} (Y) = & 19.009 + 1.457 \text{ โครงสร้างภาษีอากร} + .352 \text{ บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี} \\ & (8.328) \quad (15.936) \quad (3.391) \\ & + .317 \text{ ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บ} + .287 \text{ ลักษณะของกฎหมายภาษีอากร} \\ & (3.176) \quad (3.152) \end{aligned}$$

R² = .784, SEE = 2.421, F = 150.774, Significant of F = .000

จากตารางที่ 3 พบว่า มีตัวแปรอิสระ 4 ตัวมีผลเชิงบวกต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยจากมากไปหาน้อยคือ โครงสร้างภาษีอากร บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บ และลักษณะของกฎหมายภาษีอากร ตัวแปรทั้ง 4 ตัวสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการ ได้ถึงร้อยละ 78.40 แสดงว่ายังมีปัจจัยด้านอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณาในครั้งนี้อีกร้อยละ 21.60 ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัด สมุทรปราการและสมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 มีค่าผิดพลาดของการคาดประมาณด้วยสมการ (Standard Error of The Estimate) เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการ เท่ากับ 2.421

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ว่า ปัจจัยด้านความสำนึกในหน้าที่ของผู้เสียภาษี ลักษณะของกฎหมายภาษีอากร ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี และโครงสร้างภาษีอากร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างภาษีอากร บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บ และลักษณะของกฎหมายภาษีอากร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบางเสาธงจังหวัดสมุทรปราการ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชาญชัย มุสิกนิศากร และ สุพรรณิ ดันติศรีสุข (2540 : 274) กล่าวถึงการบริหารจัดเก็บภาษีอากรอย่างมีประสิทธิภาพย่อมทำให้รายได้ภาษีอากรเต็มเม็ดเต็มหน่วยและลดจำนวนการหลีกเลี่ยงภาษีให้น้อยลง การพิจารณาถึงปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดความมีประสิทธิภาพปัจจัยหลักที่สำคัญ ๆ มีเพียง 5 ประการ คือ (1) ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้เสียภาษี ต้องมีลักษณะที่ว่าประชาชนมีความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีที่ค่อนข้างสูง (2) ลักษณะของกฎหมายภาษีอากร ต้องง่ายและสะดวกต่อการประเมินภาษีของผู้เสียภาษี (3) ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร พนักงานผู้จัดเก็บภาษีต้องเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานและให้บริการแก่ผู้เสียภาษีเป็นอย่างดี (4) บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร จะต้องดำเนินการสร้างบรรยากาศให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากรให้มากขึ้น โดยผู้นำของประเทศและผู้นำทางด้านธุรกิจจะต้องปฏิบัติตัวเป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้เสียภาษีอากรทั่วไป และพยายามมิให้มีการหลบเลี่ยงภาษีอากร เพราะการหลบเลี่ยงภาษีอากรเป็นช่องทางความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีอากร (5) โครงสร้างภาษีอากร เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยในแง่ความสะดวกและเข้าใจง่ายในทางปฏิบัติทั้งผู้จัดเก็บและผู้เสียภาษี ก่อให้เกิดความเป็นธรรมเมื่อภาษีอากรมีโครงสร้างที่ดี โดยเฉพาะการลดความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บ หรือที่เรียกว่าภาวะภาษีอากรทับถมทวี (Cascading Effect) อันจะมีผลให้ภาระภาษีเหมาะสมอยู่ในวิสัยที่ผู้เสียภาษีรับได้และส่งผลขึ้นสุดท้าย คือลดการหลบเลี่ยงภาษีให้น้อยลง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษีอีกด้วยและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นปภสร สุวรรณมณี (2552) เรื่อง ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาขา อำเภอลำสนธิ จังหวัดฉะเชิงเทรา ประเด็นที่ว่าปัจจัยด้านความสำนึกในหน้าที่ของผู้เสียภาษี ลักษณะของกฎหมายภาษีอากร ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี และโครงสร้างภาษีอากร กับตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาขา อำเภอลำสนธิ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้ได้ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างภาษีอากร เทศบาลตำบลบางเสาธงควรมีระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับภาษีอากร มีความเหมาะสมไม่มีการยกเว้นจนมากเกินไป
2. ด้านบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษี เทศบาลตำบลบางเสาธงควรมีการจัดทำตัวอย่างคำร้องหรือแบบฟอร์มต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและรวดเร็วให้แก่ผู้เสียภาษี
3. ด้านประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บ เทศบาลตำบลบางเสาธงควรจัดการอบรมให้เจ้าหน้าที่ของเทศบาลมีความรู้ ความเข้าใจในการรับชำระภาษีและให้คำปรึกษาแก่ประชาชนที่เสียภาษีได้เป็นอย่างดี
4. ด้านลักษณะของกฎหมายภาษีอากร เทศบาลตำบลบางเสาธง ควรสร้างจิตสำนึกในการเสียภาษีของผู้เสียภาษีด้วยการให้การยกย่องชมเชยให้ผู้เสียภาษีอย่างถูกต้อง ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลบางเสาธงให้สังคมได้รับรู้

บรรณานุกรม

ชาญชัย มุสิกนิศากร และ สุพรรณิ ดันติศรีสุข. (2540). การบริหารจัดการจัดเก็บภาษีอากร ในเอกสารการสอนชุดวิชา การคลังและงบประมาณ. พิมพ์ครั้งที่ 14. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- เทศบาลตำบลบางเสาธง. **ข้อมูลงบประมาณ (รายรับ-รายจ่าย)**. [ออนไลน์]. (2560, 31 มกราคม). เข้าถึงได้จาก http://www.bangsaothong.go.th/data.php?menu_id=59
- นปภสร สุวรรณมณี. (2552). **ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาขา อำเภอลำสนธิ จังหวัดชุมพร**. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2552). **การปกครองส่วนท้องถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 5 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.
- ปิยธิดา โคกโพธิ์. (2555). **ปัญหาการคลังท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนิคมคำสร้อย**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- โมรา บุญยผล. (2535). **การเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2553). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วรพิทย์ มีมาก. (2554). “การวิเคราะห์โครงสร้างการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย.” **วารสารวิทยาการ จัดการ**. ปีที่ 28 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554.
- สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2543). **คู่มือการฝึกอบรมด้านการเงินการคลังท้องถิ่น ตามโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานการเงินการคลังท้องถิ่น ภายใต้มาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี 2542**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาธิตศึกษาดินแดน กรมการปกครอง.

Best, J.W. (1981). **Research in education**. New Jersey : Prentice-Hill.

Likert, R. (1932). “A technique for measurement of attitudes.” **Archives of Psychology**, 140, 5- 55.

Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd ed. New York: Harper & Row Publisher.